

bara sig, förete sig. *Jag vet ej, huru denna verkan y-r sig.*

**YTTRANDE**, n. 4. Något som yttras. *Detta hans y. upptogs illa.* — *Syn.* Utlåtande, Förklaring, Uttryck.

**YTTRANDERÄTT**, m. sing. Rätt att meddela andra sina tankar, för att upplysa och upplysas.

**YTTRE**, adj. kompar. af *Ut.* 1) Som är utåt, utanför, framför; utvändig, utvertes. *På y. sidan. Y. rummet. Y. graf, gård. De y. delarne af menniskan.* — 2) (fig.) Som tillhör eller har afseende på det utvertes, i motsats till det Inre. *Hon sköter de inre, han de y. göromålen.* — 3) Utifrån kommande, utländsk, främmande. *Y. påstötningar. Y. instyrelse. Polen dukade under, ej för y. fiender, utan för inwertes söndringar.* — *Det yttre*, s. n. 1) Allt hvad som tillhör, utgör, afser något utvertes; de yttre delarne. *Det y. af människokroppen.* — 2) (fig.) Yttre angelägenheter, göromål, bestyr. *Det y. skötes af honom.* — 3) En stats förhållande till utländska makter. *I det inre åter-*

*ställde han lugn och ordning, i det y. freden.*

**YTTRING**, f. 2. I det yttre framträdande verkning. *Y. af kraft.*

**YTTRIUM**, n. sing. (kem.) Den metalliska radikalen i Ytterjord.

**YUNK**, se *Yonk.*

**YX**, säges stundom i sing. för *Yxa.*

**YXA**, f. 1. Verktyg att hugga med, bestående i ett efter olika behof olika formadt eggjern, fäst i ändan af ett lägre eller kortare skaft. *Vedyxa, Täljyxa, Skryyxa.* m. fl. (Ordspr.) *Kasta y-n i sjön och gå landvägen*, helt och hållet ge något på båten, öfvergifva ett försök, ett företag.

**YXA**, v. a. 1. *Y. till*, se *Tillyxa.*

**YXHÄMMARE**, m. 2. pl. — *hamrar.* Den tjocka baksidan af jernet på en yxa.

**YXLÄGG**, se *Oxlägg.*

**YXNE** ell. **YXNEGRÄS**, n. 5. Örtslägtet *Orchis*, isynnerhet arten *O. mascula.*

**YXSKAFT**, n. 5. Skafvet till en yxa. (Fam.) *Guds fred! Y.*, svar som aldeles icke passar till frågan; äfv. groft missförstånd.

## Z.

**Z**, sä'ta, n. 3. Medljudande bokstaf, den tjugondesjette i svenska alfabetet. Uttalas som *s.* Brukas endast i några upptagna främmande ord.

**ZAMBO**, sämbo, m. pl. *zambos.* Afkomling af en Neger och en Mulattiska, eller af en Mulatt och en Negrinna; äfv. afkomling af en Amerikan och en Negrinna.

**ZAR, ZÄRINNA**, m. fl., se *Czar, Czarinna, &c.*

**ZEBAOTH**, sebaott, nom. prop. m. Hebreiskt ord, som betyder: Härskarornas Gud. *Herren Z.*, Herren Gud.

**ZEBRA**, sebra, f. 1. Enhofvadt djur, till storlek och kroppsbyggnad lik åsnan, med svarta och gulhvita tvärränder kring kroppen och kort man. Vild i Södra Afrika. *Equus Zebra.* Se äfv. *Bergzebra.* — *Ss. Z-hud.*

**ZEBRASNÄCKA**, sebrasnäcka, f. 1. Ett slags snäcka, hvit och randig. *Cypræa Zebra.*

**ZEDOARIA**, sedoaria, f. 3. Växten *Curcuma Zedoaria.*

**ZEDOARIAROT**, sedoariarót, f. 3. pl. — *rötter.* Den kryddaktiga roten af växten *Zedoaria.*

**ZEDRAK**, sédrack, m. sing. (t. *Zederac*) Ett trädslag, hvars bittra blad och bark begagnas i läkekonsten. *Melia.*

**ZEFIR**, -í'r, m. 3. (gr. *Zéphyros*) En sval, mild vestan- eller aftonvind. Egentl. en vestsydvestvind. — Skrifves äfv. *Sefir.* [*Zephír, Zephyr.*]

**ZEKIN**, seki'n, m. 3. (ital. *Zecchino*, af *Zecca*, mynthus) Ett italienskt guldmynt af olika värde. — Skrifves äfv. *Sekin.* [*Zechin.*]

**ZELOT**, selót, m. 3. (gr. *Zalótá's*) Ifrare, nit-älskare.

**ZEND-AVESTA**, sä'nd-avésta. Namnet på de gamla Persernas heliga skrifter, uti hvilka Zoroasters religionslära innehålles.

**ZENITH**, sénitt, m. sing. oböjl. (arabiskt ord) Den punkt på himmelen, hvilken är lodrätt öfver vårt huvud.

**ZEOLIT**, seolít, m. 3. Benämning på en grupp af mineralier, bestående mest af kiselsyrad lerjord, kiselsyrate alkalier och mycket vatten.

**ZEPHIR** ell. **ZEPHYR**, se *Zefir.*

**ZEUS**, sä'vvs, nom. prop. m. Grekernes benämning på Jupiter.

**ZIBETHKATT**, si'bättkätt, c. 1. Se *Desmansdjur* och *Desmanskatt.* — Skrifves äfv. *Zibethkatt.*

**ZIBETHSKUNK**, si'bättskúnngk, m. 2. Se *Desmanskatt.* — Äfv. *Zibetskunk.*

**ZICKZACK**, se *Sicksack.*

**ZIERBENGEL**, si'rbänng'l, m. 2. pl. *zierbenglar.* (tyskt ord) Sprätt.

**ZIFFRA**, se *Siffra.*

**ZIGENARE**, sigénare, m. 5. Ett i flera länder förströdt, flockvis kringvandrande, från Indien härstammande folkslag, i Sverige allmänt kalladt *Tattare.* — Skrifves äfv. *Ziguenar.*

**ZIGZAG**, se *Sicksack.*

**ZINK**, si'nngk, m. sing. En hvitblå enkel metall, som aldrig finnes gedigen, utan i förening med syre eller svafvel, såsom galmeja eller zinkblende. — *Ss. Z-malm.*

**ZINKBLECK**, si'nngkbléck, n. 5. Bleck, erhållet genom valsning af zink.

**ZINKBLENDE**, si'nngkblénde, n. sing. Ett slags zinkmalm.

**ZINKBLOMMA**, f. 1. Ett hvitt, jordartadt mineral, bestående af zinkoxid, kolsyra och vatten.

**ZINKGLAS**, si'nngkglás, n. sing. Se *Zinkspat.*

**ZINKHVITT**, si'nngkvi'tt, n. sing. Ett slags hvit målarfärg, bestående af zinkoxid.